

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΥΣ ΒΙΟΓΕΩΧΗΜΙΚΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής: επιλέξτε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή συνέχεια της πρότασης.

- 1. Στα οικοσυστήματα του πλανήτη:**
  - α. η ύλη και η ενέργεια ανακυκλώνονται διαρκώς.
  - β. η ενέργεια ανακυκλώνεται και η ύλη ρέει μονόδρομα.
  - γ. η ύλη ανακυκλώνεται και η ενέργεια ρέει μονόδρομα.
  - δ. η ύλη και η ενέργεια ρέουν μονόδρομα.
- 2. Κατά την κυτταρική αναπνοή:**
  - α. απελευθερώνεται ενέργεια.
  - β. δεσμεύεται ενέργεια.
  - γ. παράγεται οξυγόνο.
  - δ. καταναλώνεται διοξείδιο του άνθρακα.
- 3. Το διοξείδιο του άνθρακα της ατμόσφαιρας μειώνεται με τη διαδικασία της:**
  - α. φωτοσύνθεσης.
  - β. κυτταρικής αναπνοής.
  - γ. καύσης ορυκτών καυσίμων.
  - δ. αποικοδόμησης.
- 4. Οι αποικοδομητές διασπούν αζωτούχες ενώσεις που έχουν καταλήξει από τους ζωντανούς οργανισμούς στο έδαφος και παράγουν:**
  - α. μοριακό άζωτο.
  - β. αμμωνία.
  - γ. πρωτεΐνες.
  - δ. νιτρικά ιόντα.
- 5. Η εναλλάξ καλλιέργεια σιτηρών και ψυχανθών σε αγρό αποτελεί την:**
  - α. αγρανάπαυση.
  - β. αμειψισπορά.
  - γ. αζωτοδέσμευση.
  - δ. απονιτροποίηση.
- 6. Τα νιτροποιητικά βακτήρια μετατρέπουν:**
  - α. τα νιτρικά ιόντα σε μοριακό άζωτο.
  - β. το μοριακό άζωτο σε νιτρικά ιόντα.
  - γ. το μοριακό άζωτο σε αμμωνία.
  - δ. την αμμωνία σε νιτρικά ιόντα.
- 7. Το φαινόμενο του ευτροφισμού προκαλείται κυρίως εξαιτίας:**
  - α. των οργανικών λιπασμάτων.
  - β. των βιομηχανικών λιπασμάτων.
  - γ. της αγρανάπαυσης.
  - δ. της αμειψισποράς.

8. Στις κατακρημνίσεις ανήκει:

- α. η εξάτμιση.
- β. η επιδερμική εξάτμιση.
- γ. το χιόνι.
- δ. η διαπνοή.

9. Με τη διαδικασία της διαπνοής το νερό:

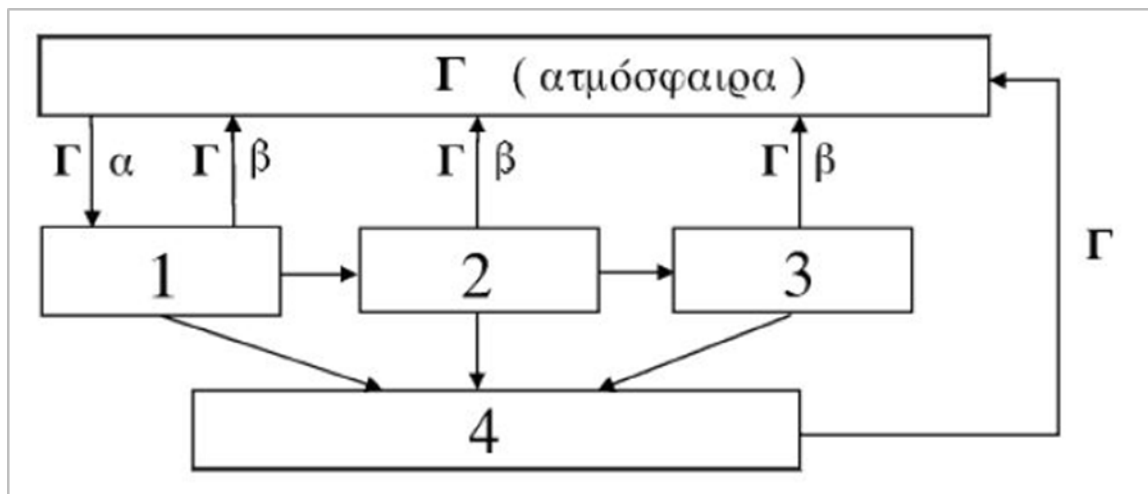
- α. εξατμίζεται από την επιφάνεια των φύλλων των φυτών.
- β. απορροφάται από τις ρίζες των φυτών και εξατμίζεται από αυτές.
- γ. απορροφάται από τις ρίζες των φυτών και απομακρύνεται από τα στόματα των φύλλων τους.
- δ. παραμένει μέσα στο φυτό.

10. Η καταστροφή των δασών από τον άνθρωπο επηρεάζει:

- α. τον κύκλο του άνθρακα.
- β. τον κύκλο του νερού.
- γ. και τους δύο κύκλους.
- δ. κανέναν από τους δύο κύκλους.

Εφαρμογή στον κύκλο του άνθρακα

Ο άνθρακας είναι το χημικό στοιχείο με βάση το οποίο δομούνται όλες οι οργανικές ενώσεις και συνεπώς όλα τα βιολογικά μακρομόρια. Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται η πορεία του άνθρακα σε ένα οικοσύστημα στο οποίο ζουν οι εξής οργανισμοί: φίδια, ποώδη φυτά, ποντίκια, μύκητες και βακτήρια.

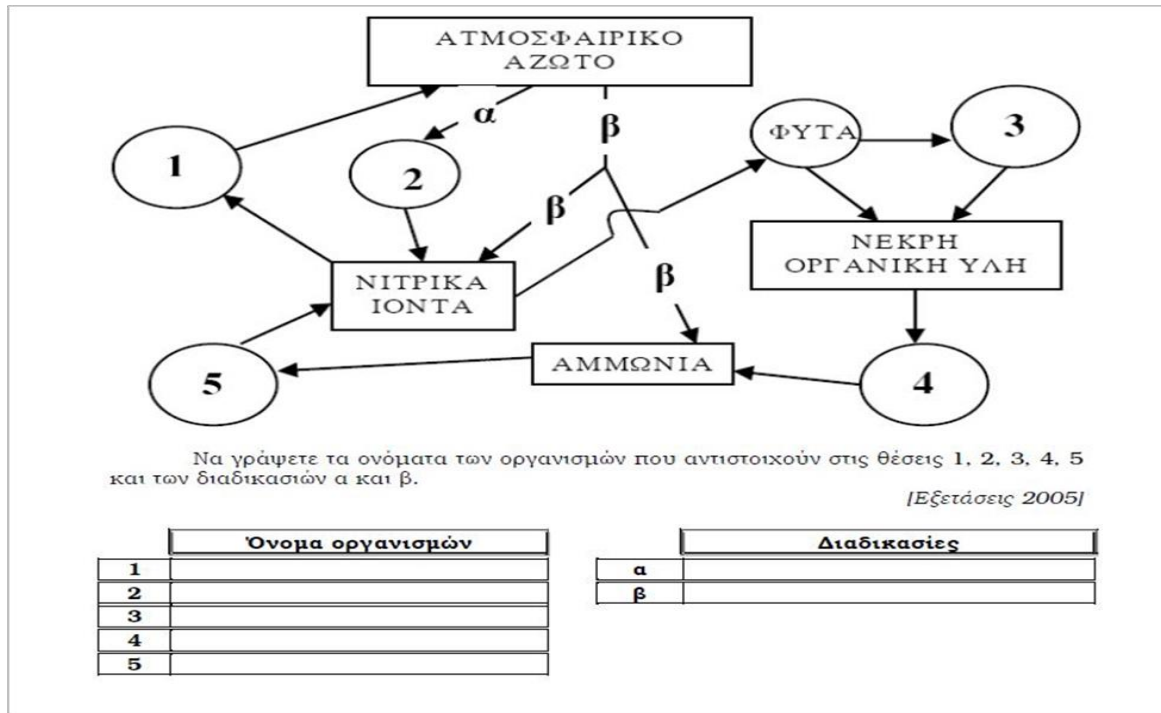

A. Να γράψετε τα ονόματα των οργανισμών που αντιστοιχούν στις θέσεις 1,2,3,4 και τη θέση τους στην τροφική αλυσίδα που σχηματίζεται, καθώς και τα ονόματα των διαδικασιών α, β και την ονομασία της χημικής ένωσης στις θέσεις Γ.

B. Με ποιες ενέργειες ο άνθρωπος παρεμβαίνει στον κύκλο του άνθρακα;

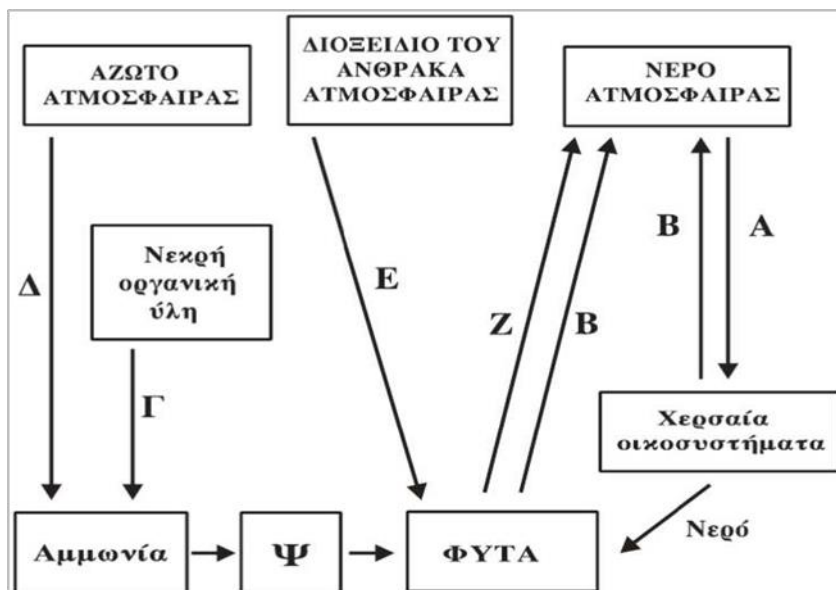
Γ. Στη βάση της ανταλλαγής του διοξειδίου του άνθρακα μεταξύ της ατμόσφαιρας και των βιοτικών παραγόντων των οικοσυστημάτων βρίσκεται η εναλλαγή δύο διαδικασιών. Να περιγράψετε τον τρόπο με τον οποίο τα φυτά ενός χερσαίου οικοσυστήματος συμμετέχουν στον κύκλο του άνθρακα μέσω των διαδικασιών αυτών.

Εφαρμογή στον κύκλο του αζώτου

Επαναληπτική εφαρμογή στους κύκλους

Δίνεται το παρακάτω διάγραμμα.

Α. Να γράψετε τα ονόματα των διαδικασιών που αντιστοιχούν στις θέσεις Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ και το όνομα του συστατικού του εδάφους που αντιστοιχεί στη θέση Ψ.

Β. Να περιγράψετε τη διαδικασία Δ.

Γ. Να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους το νερό είναι απαραίτητο για τις ζωτικές λειτουργίες των φυτών.

Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Ένα υποθετικό άτομο άνθρακα μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να εντοπιστεί μέσα στο οικοσύστημα, επειδή λ.χ. είναι ραδιενεργό.
  - Σε ποια μορφή μπορεί το άτομο αυτό να βρίσκεται στην ατμόσφαιρα;
  - Κάποια στιγμή εντοπίζεται μέσα στο φυτικό σώμα ενός από τους παραγωγούς του οικοσυστήματος. Μέσω ποιας διαδικασίας βρέθηκε εκεί και σε ποια μορφή, από χημική άποψη, έχει μετατραπεί;
  - Μπορεί το άτομο αυτό να βρεθεί στο έδαφος και με ποιο τρόπο θα συμβεί κάτι τέτοιο;
  - Πώς από το έδαφος το άτομο αυτό μπορεί να ξαναβρεθεί στην ατμόσφαιρα;
2. Έστω ένα άτομο αζώτου (N), το οποίο μπορεί να εντοπιστεί οπουδήποτε βρεθεί (επειδή π.χ είναι ραδιενεργό). Αυτό το άτομο αζώτου εντοπίζεται σε κάποιο νιτρικό ιόν (NO_3^-) που βρίσκεται στο έδαφος. Να περιγράψετε τις πιθανές πορείες του ατόμου αυτού από τη στιγμή που προσλαμβάνεται από ένα φυτό έως ότου ξαναβρεθεί στο έδαφος, πάλι ως νιτρικό ιόν (NO_3^-).
3. Σε ένα σύννεφο που κινείται πάνω από ένα χερσαίο οικοσύστημα υπάρχει ένα μόριο νερού το οποίο μπορεί να εντοπιστεί (επειδή λ.χ. είναι ραδιενεργό) κάθε στιγμή, οπουδήποτε κι αν βρεθεί.
  - Αν το μόριο αυτό πέσει, μέσω κατακρήμνισης, στην ξηρά, ποια θα είναι στη συνέχεια η πιθανή πορεία του στο περιβάλλον;
  - Να περιγράψετε λεπτομερώς μια πιθανή πορεία του μορίου του νερού μέσα από ένα χερσαίο φυτό, μέχρι το μόριο αυτό να ξαναβρεθεί στην ατμόσφαιρα.